

RITVA SIIKALA
KAKSI
MATKAA
ISRAELIIN

– viisumi tuntemattomaan

ntamo | *Kansallisteatteri*

KAKSI
MATKAA
ISRAELIIN

– viisumi tuntemattomaan

© 2016 Ritva Siikala Inspiration
ISBN 978-952-215-639-6

Ulkoasu
Make Copies

Kannen kuva
Ritva Siikala

ntamo | Kansallisteatteri 2/2016

Valmistaja
BoD – Books on Demand, Neuerstedt, Saksa

2016
ntamo
www.ntamo.net

RITVA SIIKALA
KAKSI
MATKAA
ISRAELIIN
– viisumi tuntemattomaan

ntamo | *Kansallisteatteri*

Esitys on visuaalisesti musta-valkoinen. Mukana on lauluja livenä ja musiikkia nauhalta.

Tarinan läpi kulkee henkilö nimeltä Tuulikki ja sen kertovat kolme naista (A, B ja C), jotka ovat vaihtelevasti Tuulikki ja kaikki muut roolihenkilöt. Esitys on story-telling teatteria, muoto lähentelee kabareeta.

Esityksessä on kaksi näytöstä. Ensimmäisen aikajana on 1940 – 1962, toisen 2014-2015.

Kantaesitys Suomen Kansallisteatterin Willensaunassa 11. maaliskuuta 2016, rooleissa Jonna Järnefelt, Cécile Orblin ja Seela Sella.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS

Kolme naista näyttämölle mukanaan monenmoista arkistoa. Yhdellä kirjoja, yhdellä Tuulikin muistiinpanoja eri vuosikymmeniltä, yhdellä materiaalia Israelista ja holokaustista. Näyttämöllä myös sotamuistoja.

ENSIMMÄINEN KOHTAUS

Vuosi on 2014. Kolme naista tulee yhteisestä päätöksestä tutkimaan Tuulikin tarinaa. He tuovat mukanaan materiaalia, kirjoja, kansioita, kirjoja.

B

Lukee muistiinpanopapereita.

”Öisellä Varsovan lentokentällä, aistikkaalta nimeltään Frédéric Chopin...”

C

Hei! Eikö meidän pitänyt puhua Israelin matkasta?

B

Piti. Ja siitä tässä onkin kysymys. Tein välilaskun Varsovaan. Kirjoitin siellä tämän muistiinpanon.

A

Näytä! *Lukee.*

”Yhtäkkiä lähtöportille pyrähti joukko raikkaita, niin reippaita ihmisiä, vähän pulleita keski-ikäisiä naisia, jotka haukasivat tehokkaasti voileivistään ja katsoivat toisiaan silmät säteillen, miehetkin tanakoita ja puhtaita. Heti arvasin, tässä on uskontoa, uskoa, ja niinpä olikin. Rintamerkeistä sain tavatuksi, että he olivat katolisten pyhiinvaeltajien joukkio.”

B

”Tietoisuus luvatus maan läheisyydestä valaisi heidät. He näyttivät siltä, että tiesivät, mitä tahtoivat, ehkä he tiesivät senkin, mikä on oikein ja mikä väärin, sen mistä minä lapsena uneksin ja mitä nyt aikuisena kavahdan.” Halusin itse asiassa nuorena ruveta nunnaksi.

C

Herranjestas!

B

Silloin tietäisi, mikä on oikein ja mikä on väärin. Jumala kertoisi koko ajan.

C

Nappaa paperin, lukee.

”Huomenna tähän aikaan olen jo Haifassa. Ehkä Bahai-puutarhassa? En muista lainkaan, missä Abram Lew asui. Mutta muistan kyyneleeni satamassa vuonna 62, kun laiva lähti kohti Kreikkaa eikä Roni tullut edes saattamaan minua. Haifassa näin itsenäisyyspäivän paraatin ja ihastelin naissoilaita. – Muistan, miten uneksin, että saisin liittyä armeijaan.”

A

Vuonna 62? Olitko sinä siellä silloinkin?

B

Olin.

A

Kuka Roni oli?

B

Roni oli... Roni ... Roni oli tärkeä. Mutta kaikki alkoi jo aikaisemmin.

Vuosi on 1947. Kemin kadulla kulkee vappumarssi jonka äänet kuuluvat ikkunan takaa.

Työn orjat sorron yöstä nousee,
maan ääriin kuuluu kutsumus
Nyt ryskyin murtuu pakko valta,

tää on viime ponnistus.
Pohja vanhan järjestyksen horjuu.
Orjajoukko taistohon!
Alas lyökää koko vanha maailma
ja valta teidän silloin on
Tää on viimeinen taisto,
rintamaamme yhtykää
niin huomispäivänä kansat
on veljet keskenään.

PIKKU-TUULIKKI A

Jotenkin ne muistuttaa ihmisiä mutta ne on, ne on jotain muuta. Ne on niikäläisiä eikä niikäläisten kanssa saa puhua. Se on selvä. Kun minä menen balettitunnille, on pakko kulkea niikäläisten osuuskaupan ohi. Minua pelottaa kamalasti. Yritän kävellä tavallisesti, mutta lopulta juoksen niin kovaa kuin ikinä. Juoksen pakoon. Koska se on kommunistien kauppa ja kommunistit kyttää siellä tiskin takana. Niillä on pyssyt kädessä ja ne aikoo ampua minut, koska minä olen meikäläisten lapsi.

C

Puhuttiinko teillä kotona tuommosia?

B

Minä hiivin ovien takana ja kuuntelin ompeluseuroja ja tirkistelin avaimenreiästä. Rakensin maailmaani sirpaleista.

C

Anteeksi vaan mutta mitä tekemistä Kemillä on sinun Israelin matkojesi kanssa?

B

Paljon.

A

Sinähan muutit pois Kemistä jo aikoja sitten?

B

Niin muutin. Mutta kun istuin junassa matkalla Akkosta Tel Aviviin, nyt viimeksi, kun olin Israelissa, mielessäni leimautti. Yhtäkkiä tajusin, että Kemi oli kaiken alku. Eteinen oli.

Musiikki 40-luvulta "Kasarmimme eessä..." Tilanne 40-luvulta.

TUULIKKI B

Minä rakastin eteistä.

C

Miksi?

B

Koska siellä oli sota. Koska sinne ei saanut mennä.

C

Sota?

A

Mitä kirjahyllyssä oli?

PIKKU-TUULIKKI C

Parabellum. Ja neliskulmainen pikkupyssy ja pistin ja käsikranaatti ja kompassi ja isän tuntolevy. Iso Lapin leuku. Ja mustunut pronssiristi, jonka isä oli tuonut Äänislinnasta.

Äiti, mikä tämä on?

A

Se on Mannerheimin päiväkäsky.

On saksalaisten syytä, että Tuulikki syntyy Oulussa. Saksalaisten halussa oleviin sairaaloihin ei suomalainen synnyttäjä Kemissä mahdu. Lapsen näkökulmasta kotonakin vierailevat saksalaisupseerit ovat kuitenkin ihailtavia ja sivistyneitä herrasmiehiä.

Anne Frankin päiväkirja Kemin kaupunginteatterissa sodan jälkeen räjäyttää Tuulikin maailmankuvan. Totuus natsien hirmuteoista järkyttää, ja ylioppilaaksi tultuaan Tuulikki päättää matkustaa Israeliin. Hän päätyy työskentelemään kibbutzilla ja kokee siellä elämänsä ensimmäisen todellisen rakkauden.

Viisikymmentäyksi vuotta myöhemmin Tuulikki on teatterin ammattilainen, joka törmää kansainvälisessä konferenssissa merkilliseen vaikenemisen kulttuuriin. Israel on yllättäen sananakin kielletty. Kokemus pakottaa Tuulikin toiselle matkalle Israeliin, tällä kertaa myös Palestiinaan.

Ritva Siikala tarttuu kipeään omakohtaiseen aiheeseen, josta harvoin puhutaan ilman poliittista vastakkainasettelua. Draama avaa matkalaukullisen muistoja, joissa henkilökohtainen nivoutuu osaksi Euroopan ja Israelin historiaa, monimutkaista politiikkaa ja yhteiskunnallisia ongelmia.

Ritva Siikala on toiminut teatteriohjaajana, pedagogina, dramaturgina ja teatterinjohtajana, ja hänet tunnetaan mm. Teatteri Raivoisien Ruusujen ja myöhemmin Taidekeskus Kassandran perustajana. *Kaksi matkaa Israeliin* kantaesitettiin Suomen Kansallisteatterin Willensaunassa maaliskuussa 2016, rooleissa Jonna Järnefelt, Cécile Orblin ja Seela Sella.